

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik a lap

minden szerdán és szombaton reggel
NAGY FELÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 „

Előfizetési fölhívás

a

„SZÉKELY HIRLAP“

politikai és vegyestartalmu közlöny
második év folyama, második felére.

Midőn ez évnegyed elején, a „Székely Hirlap“ szerkesztésének gondjait magunkra vállalni merészeltük, e szives — s legalább előttünk — méltányos kéréssel fordultunk a t. közönséghez: „függessze föl kárhoztató ítéletét, míg az eredményel megösmarkedett.“

Most, egy évnegyednek már-már végén, az eredmény a t. közönség előtt nyilván van.

Az előfizetők meg nem fogyatkozott száma azt bizonyítja: hogy becses bizalmukat előlegezni sokan voltak szivesek.

A jövő félévi előfizetők száma arról fog tanuságot tenni: vajon érdeküket szolgálja — mi feladatunk és törekvésünk volt és lesz — eltaláltuk-e a helyes utat.

Azok, kiknek véleménye, törekvéseink daczára, oda ütött volna ki, hogy „olesó húsnak hig a leve,“ vegyék szives figyelmükbe, hogy Róma nem egy nap alatt épült; meg hogy a hatalmas szavu Stentor is volt egykor gyügyögő gyermek.

Lapunk iránya marad, a mi eddig volt: határozott Deák-párti; mely mellett a balpártok meg-megújuló viszongásai mindennap új erősségeket szolgáltatnak.

A „Dürückölő“, melynek némi figyelmet kelteni szerencséje volt, tovább is folytatjuk, szemünk előtt tartva mindig: hogy olyan az élez, mint a szél, szép ha habokat csendesít, vagy rengő kalászonokon simul végig; de kellemetlen, midőn kulcslyukon füttyöl át. Tudjuk: vannak kevesen, kiknek természete nem szenved a sőt; de kötelességünk azon jóval tetemesebb számot venni figyelembe, kiknek a tej sem izlik só nélkül.

Azon többfelől hallott óhajtást illetőleg: hogy a lap eddigi kicsiny alakját meg kellene nagyobbítani: kinyilatkoztatjuk, hogy azonnal megteesszük, mihelyt az előfizetők szaporodott száma, ár-fel emelés nélkül, lehetővé teszi.

Előfizetési díj, mely a **Wittich József** czégü helybeli könyvkereskedésbe, akár főtanodai nyomdász **Imreh Sándor**hoz utasítandó:

Egészévre	4 frt o. é.
Félévre	2 „ „ „
Negyedévre	1 „ „ „

Az előfizetések beküldésére, a postai utalvány legutányosabb és legkönnyebb mód.

Hat, egyszerre beküldött előfizető után egy tiszteletpéldány jár.

Maros-Vásárhelytt, 1870. június 18.

a „Székely Hirlap“
szerkesztősége.

Kolozsvár. 1870. jun. 18.

III.

Eddig fejtegetett nézeteink abban özpontosulnak, hogy főegyházi tanácsunk jelen szerkezetében ismeretlen alkatemekből áll, s hogy ennek következménye azon ingatagság, határozatlanság, a mely annak határozataiban mutatkozik.

A felmerült kérdések egyike: nincs-e igazunk ez állításunkban akkor, midőn főegyháztanácsunk fennebb ismertetett eljárását s határozatát tekintjük?

Hiszen a szervezés nagy munkáját bevégeztük vagy legalább megkezdettük vala, ha nem érkezik meg Pesten időző főuraink kérvénye az elhalasztás iránt.

De nézzük csak a kérvényt aláírók neveit. A husz aláíró között vannak nevek, melyek előtt teljes tisztelettel hajlunk meg s kimondjuk, hogy hordozóik multja, jelene az egyházi politikai működésben a szabadelvűség és hazaszeretet legfényesb bizonyítékát nyújtják. Kimondjuk azt, hogy mi csak büszkék lehetünk arra, ha legfontosabb érdekeink megoldásánál ezek tapintatos, előre látó s tapasztalatdus vezetése alatt haladhatunk. Jól tudjuk azt, hogy egy gr. Mikó Imre, gr. Teleki Domokos, Tisza László stb. — már tagjai főegyházi tanácsunknak, s hogy szervezésünk bármely irányban oldassék is meg, egyike lenne a legelhibázottabb lépéseknek, ha ismereteik, tapasztalataik érvényesítésére számukra nem biztosíthatnák egy hely a már szervezett legfőbb törvényhozói vagy kormányzói testületben.

Azonban az aláírók között látunk olyanokat is, kikről vagy egy általában semmit sem tudtunk eddigelő, még azt sem, hogy élnek-e, vagy legalább nem tudjuk azt, hogy országos képviselői, vagy református létökre akarják vindicalni maguknak a tagsági jogokat.

Egy protestáns igen is érdeklődhetik, sőt kell, hogy érdekelve legyen legfőbb egyházi hatóságai iránt; azonban ez érdekeltségének más módon kell kifejezést adnia, mint történt jelenleg, midőn fellépése a megkezdett nagy munka folytatását gátolta meg.

Egy országos képviselőnek, mint az állami törvényhozó testület tagjának feladata, közreműködni az államczélok megvalósítására szolgáló törvények alkotásánál, de tagadjuk azt, hogy mint ilyennek joga lenne az egyházi törvényhozásra is befolyani.

Már pedig P. Szathmári Károly, Benkő János, b. Splényi stb. vagy mint protestánsok, vagy mint országos képviselők irták alá az elhalasztási kérelmet. Ha mint protestánsok vannak érdekelve, akkor kötelességük lesz vala a szervezés szükségessége, czélszerűsége elodázhatlansága feletti nézeteiket a társadalom különböző rétegeiben nyilvánítani, azokat a nyilvánosság által terjeszteni, s így az eszmének barátokat szerezni.

De ha mint országos képviselők akartak szerepelni, akkor nézetünk szerint, mint jogosítatlan kérelmezők kérelmükkel egyszerűen el lettek volna utasítandók.

A főegyházi tanács azonban nem így fogta fel e kérdés horderejét. Akkor a midőn kérelmök indokait nem csak méltányosaknak, hanem jogosultaknak is elismerte, kimondotta azt is, hogy ezen érdeklődő tagok, tagjai a törvényhozásnak is; de mellőzte a jogalap kijelölését, a melyen tagsági joguk nyugszik. Nem tudjuk azt, hogy mint patronusok, mint gondnokok, vagy mint egyházi előjárók szerették-e ezen jogukat?

A patronus fogalom annyira határozatlan, hogy az azzal egybekötött jogokat csak az esztelen nem gyakorolja. Ma mindenki patronus, ha csak állítja. De valóban szeretnők ismerni superintendentiánk azon egyházát, melynek P. Sz. K. ur patronusa. Igen! míg tanár volt a n.enyedi iskolánál, addig fenálló törvényeink értelmében tagja is volt a főegyházi tanácsnak, de hogy ma az lenne, határozottan tagadjuk. Tagsági joga csak személyes vi-

szonyain alapult, ezek változtával kellett, hogy joga is módosíttassék, megszoríttassék, a fenforgó esetben megszűnjék.

Általános a panasz, hogy az egyházi ügyekben eddig mutatkozott érdekltség mindinkább kezd eltűnni. — De kérdjük, hogyan érdeklődhetnénk oly ügyek iránt, a melyek a mieink ugyan, de azoknak kezelése, fejlesztése kezeink közül kivéve, s ismeretlen kezekbe van letéve? hogyan tarthatnók tiszteletben azon törvényeket, melyek keblü ügyeinket illetik ugyan, de illetéktelen hatóság által vannak felállítva.

A másik fölmerült kérdés: főegyházi tanácsunk fennebb közlött határozata nem egy jelentésü-e azzal, hogy a szervezés szükségességéről meg vagyunk győződve, de kivitelét elhalasztjuk talán ad graecas calendas?

Mikor fog bekövetkezni az alkalmas idő? tudja a jó isten!

Azonban szóljunk még arról, hogy főegyháztanácsunk egy oly kormányzó és törvényhozó hatóság, a melynek határozatát is ép azok nem tartják meg, a kik azok alkotására befolytak, vagy más szóval azon hatóság, a mely parancsol, s parancsait senki sem veszi számba.

Dürczkölő.

„Két szócska van melyek nélkül már szavazni sem lehet. Ezek igen és nem,” mondja Borsszem Jankó. „Két ellenség kétfelől szorítja” nemes Torda városát, ez idő szerint. Rémiti egy felől, hogy nem talál lenni vasutja; borszásztja másfelől: hogy Dozsa József, az általa

TÁRCA.

A férfiakról a nőknek.

(Olvasta Szász Béla, a jun. 7-ki jótékony hangversenyen.)

(Folyt. és vége.)

De az éremnek másik oldala is van, s ha szép a nemes haragban kigyúlt férfi arc: a düh és bosszu lángolása avagy halványága rutta változtatja a szépséget; a zsarnokok, hatalmaskodók a brutalitás példányai legnagyobb részt nemünk sergéből telnek ki. S nem csak a csaták győzelmesei vagy a koronás fejek közt találhatunk zsarnokokra: a mindennapi élet számtalan változatban tünteti föl azokat. A kis fiu-gyermek, ki a fonalszára fűzött bogár kinjaiban gyönyörködik; a serdülő ifju, ki szellemi vagy testi erejével kitűnve társai közül egész kis tyrannussá veti föl magát közöttük; a hivatal-főnök, ki akaratát zsarnokilag hajtja keresztül alárendeltjeivel szemben; a ház kalapot-hordó feje, ki ellentmondást nem tűr parancsszavához: itt járnak közöttünk, mi-magunk vagyunk azok.

De álljunk meg itt egy szóra. A férfiu, ki imádottjának kegyéért tölti Jákob-éveit: mintha akarattal se birna, oly bárány-szelid, oly engedékeny, mint a kora-tavaszi fűzfa vesző. S így telnek a mátká-hónapok, így a mézes-hetek, a legjobb esetben a mézes év. Mint a régi istenek oltár-papjai: úgy van az imádott lábaihoz lányczolva az ujkori áldozár; de a napok, havak telnek-mulnak, a mámor lassan-lassan kiforrja magát, a láng mind halkabb-halkabb lobot vet: s a bárány-szelid férfi mivé lön?! Működő a halaszthatlan dolgok; gyűlések, értekezletek; bizonyos sürgető ügyletek vonják el amor-papját az oltártól. Mint mondja: kedvetlenül megy, de a kötelesség...! Majd egy kis szórakozás, férfi-

felkavart pór segélylyével, igen is első papja talál lenni. Mint halljuk; ez utóbbi sokkal rémületesebb.

Horn Ede posonyi képviselő jelöltségét, egyik ellenzéki lap, az „Ellenőr,” meglehetősen hosszú cikkben tárgyalja. Okoskodása oda megy ki, hogy azon ember ki a kiegyezési alapot helyesli, lehet pénzügyi tekintély, rendkívül számító, gyakorlati politikus egy szóval nagy Horn; de semmi esetben sincs joga úgy figurálni, mint a baloldal, s épen ségesen a középbal tagja. Egy másik csakugyan ellenzéki lap a „Hon” így ír: „ha nekünk kifogásunk lenne, sem lenne az ok nálunk arra, hogy jelöltségét elő ne segítsük, és hogy épen az ellen küzdjünk; nem azért: mert ő határozottan baloldali.” Valjon már most melyiknek van igaza a kettő közül? Ugy hisszük: egy harmadiknak.

Oriás botránypór folyt le ehó 22-én, a pesti esküdtszék előtt. A szegedi rabló-pór hajszállal sem mutatott fel mélyebb, és szélesebb körű romlottságot, mint ezen esküdtszéki tárgyalás. Mindkettőben pedig az a véghetetlen szomorú, hogy viszonyainkból egyenesen folynak. Pest mohikánai a „társadalom patkányai”; emberek, kiknek foglalkozásait, ha vidéki szemérmességünk leírni engedné is, tapasztalatlanságunk megérteni alig lenne képes, esküdtök össze a policzia ellen: álltak szemben azon hatósággal, melynek az ily fajtájú emberek mindenütt fegyelme alá tartoznak. Thaisz Elek Pest városi főkapitány becsületsértési keresete folyt, a „Közbiztonság” hirlap szerkesztője, Forster József ellen. A tárgyalás, melynek folyama alatt 38 egyén hallgattatott ki, reggeli 9 órától esti 11-ig tartott. A vége a lett: hogy Forster, a Thaisz — mint közhivatalnok — ellen elkövetett rágalmozási sajtóvétségben 7 szóval 5 ellen „vétkesnek” mondatván ki, a sajtó-bíróság által 3 havi tozságra, 200 ftt pénzbírság s 36 ftt perköltiségre ítéltetett. Vádolt semmiségi panaszt jelentett bé. A tárgyalást, melyet egyebütt zárt ajtók leple alatt tartottak volna, Pesten zsufolt közönség hallgatta végig. Az az indulat, mely

társaság; a kaszinó, egy rendes tarock-parthie; előbb hetenkint csak kétszer, majd háromszor, végre mindennap — mert különben azt hinné a világ, hogy az asszony az ur a háznál, — mig elvégre minden a rendes kerékvágásba tér: ott áll megint a korábbi akarat-erős férfi, ki rendet parancsol, mert, hiszen ő az ur, — a nő pedig otthon sohajt, eped, és sovárogyva gondol vissza az időkre, midőn a férjjel oly kis helyen fért el, midőn e férfiu csak is és egészen az övé volt. Es nem tudom: melyik a nagyobb zsarnok: az-e, ki bár milliókat igaz le, de, hogy ugymondjam csak külsőleg, mert a lelken nincs hatalma, — és csak távolról, a rabszolgaság kínját, szennyét soha önszemeivel nem látván, — avagy a házi zsarnok, ki a föltétlen hódoltságot a lélek-ből, a szívből követeli meg, s az áldozat tüze-nek füstjét viszonzás nélkül igényli magának, az utolsó üszökgig, az utolsó szikra végkilobbanásáig.

De fordítsunk egy mulatságosabb oldalra, melyen a férfi-élet könyvében sok tréfás vonás van lerajzolva: a férfit jellemző erély ellentétét, a mai napság oly gyakori nőieskedő piperközséget értem. Melyikünk nem gyönyörködött már egy „perfect gentleman”-ben, egy tökéletes urcsban. Haja művészi rendetlenségben bodorodó esigái kelet minden ambrahját illatozzák, csak lebegve tartva fön a legujabb divatu rug-köcsögöt (teljesen méltó név a tárgyhoz); az érdekes elragadó sápadt arcz nyujtványán a gyöngye szemet segítő egyes, kettős szemüveg, mert hisz a ványadt gyöngeség, a szenvedő érzékenységek: mai napság ez a férfiaság; s hát a kifogástalan nyakkendő csokor, a szeplőtelen kesztyű, a ragyogó lakktópán, a nem tudom hány szöglet alatt elmesztzett kabátocská: oh mily elragadó, elbájoszó, hódító összhangzat!! Vagy talán azt mondják önök, hogy mindez csak ennyi s ennyi kereskedő-, fodrász-, szabó-, illatszerész-, csipész stb. stb. kontót képvisel, de hát a magy, hol a férfiu? Csalódnak önök: mindent elsoroltam, itt

hajdan gládiátorok haláltusaiban gyönyörködött, most efélékben leli kedvét.

Sokat törtük rajta fejünket: hogy ugyan miért ütött Csernát, akkora zajt azon egyszerű tényből, hogy Jókai bizadalmos értekezésbe bocsátkozott igazságügyérünkkel, s a felett tanácskozott: mikép lehetne a pártok közt, a házára nézve üdvös közeledést létrehozni. Csernát, a ki magát az asszociáció, szabad gondolkodás és cselekvés fölönt bajnokának tartja, miért látott ez érintkezésben a háza ellen elkövetett attentátot? A dolgot úgy magyaráztuk magunknak, hogy Csernát érz, mikép nem kis csapás érne a baloldalt, ha annak kiválóbb és tehetségesebb tagjai: mint Ghiczy, Jókai, Várad Gábor stb. valami uton, módon kiválnának azon társaságból, melyet — úgy látszik — maguk is restelni kezdenek. A baloldal hasonlítana ama fazékhoz, melyet letejfőlöztek: a baloldali fazékban; csak a savó maradna hátra.

Több jóakarónk által figyelmeztetve vagyunk: mikép városi baloldali polgártársaink egy része szörnyen nehezelt lapunkra, s fenyegetődzik annak egyes munkatársai ellen azért, hogy azon hatalomnál fogva, melyet a szabad sajtó ad kezünkbe olykor, olykor politikai ténykedéseikről is megemlékezni bátorkodunk. Ha ez igaz, újabb bizonyosságunk van azon állításunkra, mely szerint azt mondtuk volt: hogy a baloldali institutio minálunk Erdélyben csodás monstrummá kezd kifejlődni. Egy igazi baloldalinak e két szót kellene fölírni zászlójára: demokratia, és szabadelvűség. Minő sérelem követtetik el ez eszmék ellen! Mig Torda — s Küküllőmegyében a nadragos baloldaliak nsgyságotatják magukat (gyönyörű fogalmuk van a demokrtiáról): addig a mi városi baloldalunk, még „a b c”-jét is alig ismeri a szabadelvűségnek. E szót: sajtószabadság úgy értelmezi, hogy szabadságában áll a sajtónak a kormányra kigyót, békát rákiáltani, a jobboldal, s annak egyes tagjaira menyköveket sőt flasster köveket hajgálni; de ha ugyanez a sajtó ellene fordul s reá az élez és sajtó gyöngéd nyilat lövöldözi, melyek tulajdon-

van az egész ember, illetőleg uracs, ki hódításai után halát adhat illatszerészének, nyakkendő-jének és tükrének, hogy oly szép diadalra segíték. Im' az erős férfinem egy példánya, ki saját belértéke helyett, melylyel nem bir, az első sorolt eszközökhöz folyamodik. És mi vetjük szemükre nőinknek a fényűzést?...

De az idő int és sietnem kell tollrajzom vonásaimnak befejezésével, a nélkül, hogy kedélyes agglegényeinknek, a férfinem e csokros violáinak, egy megérdemlett lapot szentelhetnék. Csak odavetve kívánom megemlíteni a papucsosókat, kik nemük jellemző vonásának: az erélynek — legtöbbszór igaz, jó érzelmű s a boldog házi béke kedvéért történő — megtagadásával nem csak a férfiak részéről érdemelnek ki annyi mosolyt, hanem az öntudatos nők által sem nagy becsületben tartatnak — mert, ha valahol, itt valóban áll, hogy nincs veszélyesebb, mint a felsőség. Az igen sok egyiktől sem jó. — S hát hol maradnak a férfi-nem lepkéi, kik minden virág felé csapongnak, de ép ezért mézet nem tudnak gyűjteni; hol a fiatalelkű szerepelni vágyó rokkantak, kik épen ezért csak hátul sántikálnak s az előre siető életerős ifjaktól s a bölesen készített karszékben elmélkedő aggoktól egyként kinevettetnek; hol a népszerűséget hajhászó értéktelen szájhősök, kik a fölhangzó taposkört a jellem-erős meggyőződés férfiaságát dobják oda; hol a köpenyforgató csuszó-mászó, kik egy kis czimért, rangért, vagyonért becsületüket bocsátják áruba, — és ismét hol maradnak az áldozó család-apa, a hazáért küzdő hős, az életnek dolgozó tudós, az önzetlen, félreösmert államférfi, hol ama félistenek, kik egy-két százdabban, ha előállnak, képesek messzire bevillágitni a hosszantartó éjszakát: ezek ott élnek minden igaz nő szívében, s így nem szorulnak gyöngye tollamra, mig amazokat, talán máskor, midőn én is, önök is több idővel rendelkezhetünk, lesz alkalom bemutatni.

donképen a bőr felszínén az epidermist is alig karczolják meg: azonnal feljajdul, s kutatni kezd, ki az a vakmerő, kit így meg úgy meg fogunk „nyujtani.“ Lelki meglepedéssel olvassa, ha ez a sajtó megleckézteti a jobboldalt, s a belőle alakult kormányt: de ha hozzá fordul, s bebizonyítani igyekszik, hogy városunknak és hazánknek semmi hasznára nem lesz a baloldaliaskodás, ha megmagyarázni igyekszik, miszerint a magyar birodalom helyzete, kelet törekvései és Béccsel szemben olyan, hogy a ki a Deák-szellemű Andrássy-miniszterium megbuktatására segédkezett nyujt: az a hazát veszélyezteti, hasonlít azon gyermekhez, ki apjára emeli fel kezét — ez vakmerőség, ez ellenséges indulatból származik, mit visszatörölni kötelesség. A mi városi baloldalunk a sajtóban nyilatkozó tréfát gyöngédtelenséggel viszonozza, az életet szitkozódással repostirozza, a tollal, fenyegető „lábat“ és öklöt állít szembe. Ha ez szabadelvűség: akkor az ákosfalvi pipa is tajték.

— **Országgyűlés.** A képviselőház f. hó 20-diki ülésében első tárgya, a Pesten építendő posta- és távirat házáról szóló törvényjavaslat volt, mely főnakadás nélkül keresztül is ment. Annál több baj volt a másodikkal, a magyar északnyugoti vasutal. A Nyitra és Vágh vonalak küzdöttek egymás közt. Az első ajánlotta a kormány, támogatták a pénzügyi, vasuti és központi bizottságok; a második mellett a vasuti bizottság egy régebbi határozata, s a Vágh völgyi képviselők voltak, kiknek minden erőfeszítése dacára, a nyitrai vonal győzedelmeskedett.

21-én az észak-nyugoti vasut engedély-okmányának részletes tárgyalása végeztetett be, minden fenakadás nélkül. A második tárgya a buda-pesti lánchíd megváltásáról szóló törvényjavaslat, általánosságban és részletekben, kevés szóváltás után, minden fontosabb megjegyzés nélkül, szintén bevégeztetett, a kötött szerződés elfogadtatott. Végül a miniszterelnök nyujt be két kisebb szentesített törvényt, melyek kihirdetettek.

A 23-ki rövid ülés napirendjén az észak-nyugoti vasutról, s a lánchíd megváltásáról szóló t.javaslatok végleges megszavazása volt.

A felsőház ülésében, a képviselőház izenetével átküldött szentesített törvények hirdettek ki, s a tárgyalandó t.javaslatok a hármass bizottsághoz utasítottak.

— **A katonák munkára bocsátása ügyében,** a földmivelésügyi miniszterium közölte: teszi: hogy az aratási idő alkalmával netalán mutatkozható munkás kéz-hiány lehető enyhítése végett, az országban állomásozó gyalog-sorezredek és vadász-zászlóaljak, rendes őrszolgálaton kívül álló legénysége, aratás alkalmával, három hétre a munkaadók rendelkezésére bocsátatik. A munkabér és ellátás megállítása a munkaadó és katonaság között szabad egyezkedés útján történik. A fejenként, és naponként megállapított ruhaköptatási 3¹/₂ kr általán mikénti lefizetése iránt, az illető parancsnokok fognak a munkaadókkal egyezkedni. — A katonaság munkára bocsátására nézve figyelmeztetnek az illetők, hogy személyesen, vagy beadványaikkal, egyenesen a legközelebb állomásozó ezred, vagy önálló zászlóalj-parancsnoksághoz folyamodjanak.

— **A polgári házasság kérdése nagyban** foglalkoztatja a miniszteriumot. Mindenek előtt az általános elveket kívánja megállapítani, hogy ezek nyomán a törvényjavaslat kidolgozásához foghasson, s ha rendkívüli körülmény nem jön közbe, a t.javaslat már a jövő októberben tárgyalás alá kerülhet. Az igazságügy törvényhozői osztályában, mint a „Ref.“ hallja, közelebből a polgári házasság facultativ, vagy obligativ behozatala tárgyalatott, s az értekezlet határozottan az utóbbihoz esatlakozott.

— **Hirdetmény.** Sz. 6802 uk. 1870. A főméltóságú m. k. belügyminiszteriumnak f. június hó 9-ről 9889. sz. a. kelt rendelete folytán ezennel közölni tétetik: miszerint az 1868-dik évi augusztus 12-én kelt bel- és igazságügy mi-

niszteri szabály rendelet 14-ik §-ban a székegyföldi urbérisegekért járó országos kárpótlás bejelentése folyó évi január 1-ig engedélyezve volt határidő, melynek eltelté után is többen jelentették be ilyenü igényeiket, méltányosság tekintetéből a székegyhatóságok területén levő községek vonatkozólag jövő 1871-ik évi január 1-ső napjáig, mint véghatáridőig, azon további kedvezményzel hosszabbított meg, hogy ha valamely bejelentő fél vesztett, vagy megváltott állománya urbéri természetének kétséges volta miatt, a kir. alapigazgatóság által el, s az urbéri természetnek törvényszéki uton való megállítása végett az illető törvényszékhez utasított, — ily esetekben az alapigazgatósági elutasító végzés kézbesítése napjától számítandó 3 havi határidő alatt, az illetékes urbéri bizottság előtt a kereset is megindíttatik. Az ezuttal meghosszabbított határidő eltelté után beérkező bejelentések tehát annak idejébe hivatalból vissza fognak utasíttatni, — ide nem értetnek azonban azok, melyek az illetékes urbéri törvényszéknél már folyamatban vannak, mert ezekre nézve, az idézett 1868-ik augusztus 12-ről kelt szabályrendelet 14-ik §-ban engedélyezett azon jog, hogy a jogerejű ítélet kézbesítésétől számítandó 3 hó nap alatt bejelentethessenek, ezutánra is fenntartatik.

Végül félreértések kikerülése tekintetéből határozottan kijelentetik: miszerint ezen meghosszabbítási idő csak a székegyhatóságok területére vonatkozik, és nem azonos, az innen folyó év február 26-ról 2000 szám alatt csak az erdélyi vármegyék és vidékekre nézve folyó év július 1-én engedélyezett meghosszabbítással, mely visszahívhatlanul fenntartatik.

Kolozsvárt, 1870. június 18-án.

Magyar kir. földtehermentesítési alapigazgatóság.

A kir. biztos ur önméltósága helyett
Nagy Elek,
miniszteri tanácsos.

Lajthántuli dolgok.

A választások legnagyobb része lefolyt és pedig nem a legjobb eredménnyel; ugyanis sok helyett az új emberek győztek a régiekkel szemben (még Keuserfeld, Schindler is megbukott), más-
hol azonban az ultramontánok nyertek meglehetősen túlsúlyt. Határozott pártsoportulásról még nincsen ugyan szó, bécsi hírek azonban kedvező színben tüntetik föl a Potocky-miniszterium állását, melyből a hírhedt Widman legközelebb kilépettét: van remény, hogy életerős elemek lépnek soraiba; így p. o. hire van, hogy a közoktatási tárczát Stremeyer csakugyan elvállalja, bár a választásoknál ő is megbukott. — A bécsi lapok igen nagyra vannak vele, hogy a választásoknál még zászlók, lovasok és „agitáló bizottmányok“ is szerepeltek. Dicsőkednek, hogy ők is közelednek a magyar választásokhoz, — csak hogy verekedés nélkül, sőt Bécsben még egy verekedés is történt — esernyővel.

KÜLFÖLD.

△. Két, némileg rokon, tárgy foglalkoztatja jelenleg kiválóbban a politikai figyelemet: egyik a belga szabadelvű párt veresége az ultramontánokkal szemben, a másik a Romában mindinkább végkifejlődéshez közeledő zsinati ügyek. A belga ultramontánok győzeleme azon sajátosság eredményre vezetett, hogy a győztesek megijedve saját győzelmüktől: az ultramontán cabinetet, sehogys sem lehet megalkotni. A király már két pártvezért is szólított föl a miniszterelnökség elvállalására, kik azonban szépen falura szöktek a premierség elől. — Romában nem csak az évszak, hanem az ismert játék szerént is mindinkább „melegedik.“ Ma van Péter-Pál napja s a hírek szerént — a vita ismételt erőszakos megszakitása után — ma akarják a szentséges atyák a csalhasatlanságot kimondani. A pápa, trónralépének évfordulóján, a tisztelgőkhöz csakugyan oly beszédet tartott, mintha a csalhatatlanság már is ki lenne mondva. A magyar püspökök elhatározták, hogy mihelyt a dogma ki lesz mondva: azonnal odahagyják Rómát. Jellemző

az ottani állapotokra az is, hogy Theinert a vaticán tudós könyvtárnokát egyszerűleg elcsapták, azon gyanura, hogy az ellenzékieknek szolgáltatja a történelmi adatokat oppositójukhoz. Párisban is folyton emelkedik az izgatottság a curia ellen, főleg mióta a pápa az alsó francia papságot a főbb papság ellen izgatja. Mint az A. A. Z-nak írják, maga Grammont herceg is igen rossz néven veszi a curia eljárását, s a francia nagykövet ama pillanattól fogva nem fog a zsinat nyivános ülésein résztvenni, midőn ez támadó magatartást fog az államhatalom ellen elfoglalni. Banneville utasítva van ugyan, hogy a csalhatatlanság után is Rómában maradjon, míg a francia püspökök talán védelmét és támogatását fogják igénybe venni; de az infallibilitás minden közvetett vagy közvetlen elismerésétől tartozkodni fog, s ha a kihirdetés napján a város kivilágítása rendeltetik el, a francia nagykövetségi palota nem fog kivilágíttatni.

VEGYES.

* **Kinevezés.** A hivatalos lapban olvassuk: király ő felsége Mihailovics József dulmi püspököt zágrábi érsekké nevezte ki; egyszerűsmind valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal ruházván fel.

* **Az ő felsége civilizisztájából** engedélyezett s művészeti (színházi) czélokra szánt 294,000 frtnyi segélyből egyelőre 60,000 forint tétetett folyóvá a nemzeti színház részére, melyből 35,000 forint fizetett ki e napokban, a másik 35,000 forint július-decemberre havi részletekben fog utalványoztatni.

* **A nagyváradi-kolozsvári vonal,** végre össze van kötve, a szótái töltésen, mint a „M. P.“-t tudósítják, már áthaladt egy anyag szállító vonat, az alagut egyrésze még boltozatlan ugyan, de remélik: hogy ha váratlan akadályok nem fordulnak elő, július 15-ig elkészül.

* **Az erdélyi román irodalmi és művelődési egyesület** Naszódon, f. évi aug. 8-án tartandó nagygyűlésének rendező bizottmánya felszólítja mindazokat, a kik nagygyűlésen részt akarnak venni, hogy e szándékukat a rendező bizottmánynyal július 15-ig illetőleg 25-ikéig tudassák.

* **Hamis 5 frtos bankjegyek.** Naszódon folyó hó 9-ikén, betivásár alkalmával, két egyént fogtak el hamis 5 frtos bankokkal. Egyiket Ler Józsefnek hívják, bécsi születésű, a másikat Theil Fridolinak bukovinai. Mint első kihallgatáskor kiderült, Bécsből indulva, jártak Lembergen, Csernoviczon, Beszterezén, Szász-Régenben, Maros-Vásárhelyt, Gyula-Fehérvárt, Kolozsvárt, mindenütt pénzt váltva. Motozás alkalmával találtak náluk 8645 frt, hamis 5-öst. (M. P.)

* **Kertészeti kísérlet.** Egy kasseli műkertészetben közelebb érdekes kísérletet tettek a vakonddal, ezen oly hasznos s az értelmetlen nép által sok helyen még mindig üldözött állattal. Egy 50 négyszeg lábnyi faláda-formát megtöltöttek földdel, úgy, hogy a deszkák oldalt egy lábnyira kiállottak, a fenék pedig teljesen áthatolhatatlan volt s a vakond és rovarok ki nem mészhattak. A földbe aztán bokrokat s különféle kerti növényeket ültettek s miután ezek megbokrosodtak, közel 300 darab mindenféle kártekonny fereg, u. m. cserebogár-kukac, giliszta stb. tétetett oda, melyek mindjárt befurakodtak a földbe. Egy idő múlva, midőn már a férgek őlelmüket keresték, a vakond is oda tétetett, s rögtön elkezdte munkáját. Az eredmény 34 óra lefolyása után megvizsgáltatott akként, hogy a föld finom rostára bányatott, mely csak a homokrészeket ereszté át. Kitért, hogy már csak 18 drb volt életben a betett férgek közül, a többi 34 óra lefolyása alatt a vakond mind összereste s megette.

* **Uj gyarmat** keletkezik Pest közelében a gubacsi pusztán, hol Saida J. birtokos 200 ház helyet osztott fel, melyet máris vásárolnak a pestiek. Tegnap adta át a földirtokos a tulajdonjogot ünnepélyesen a vásárlóknak, a mely alkalommal barátságos lakoma is tartatott. Az új község a királyné tiszteletére Erzsébetfalvának fog neveztetni.

* **Felhívjuk a t. közönség figyelmét,** fogorvos **Dr. Vidéki Ferencz** ur, mai számunkban foglalt hirdetményére figyelmeztetésünkhöz, bizonyítványai alapján, ajánlatunkat mellékelvén.

Jegyzéke

Azon egyes urbéri pereknek, melyek a marosvásárhelyi királyi urbéri törvényszéknek folyó évi június 20-án tartandó nyilvános ülésében előadatni fognak.

Előadó ülnök **Tamási Béla** által.

Gróf **Haller János**nak **Demeter Juon** e. urbéri p. **Dr. Kolosvári János** és társainak **Mariutza** e. urbéri p. **Ugron Sándorné**nak **Kosztá Gyuri** és társa e. urb. p. **Báró Apór Lázár**nak **Berszán Nicolai** és társai ellni urb. p. **Szóts Gyula** és társainak **Márkel Jákobb** e. urb. p. **Nagy Mózes**nek **Szövérfi Sámuel** és társai e. urb. p. **Sándor Gergely**nek **Molnár István** e. urb. p. **Szövérfi József**nek **Barabás Sándor** e. urbéri pere.

Előadó ülnök **Vlád Miklós** által.

Pekri Albert és társainak **dicső-szentmártoni** többi birtokosok és volt urbéresek ellen határtagositás iránti urb. p. **Páget Oliver**nek **borzasi lakos** **Abrahám Vonu** e. urb. p. **Pekri Albert** és társainak **dicső-szt-mártoni** többi birtokosok és volt urbéresek e. közhelyek felosztása i. p. **Gróf Mikes család**nak **Borzási lakos** **Stéf Joán** és társai e. urb. p. **Jánosi Sámuel**nek **Borzási lakos** **Ádám Pántilie** e. urbéri p. **Páget Oliver**nek **Ádám Joán** elleni urbéri pere.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblának 1870. június 27 és következő napjain tartandó nyilvános ülésein előadandó ügydaraboknak.

(Folyt. és vége.)

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró **Dózsa Dániel** által.

Halbreich Eliasnak **Sztán Niculaj** e. adóssági. **Faluvégi András**nak **Szabó József** e. egy belső telek i. **Berkovits Jakab**nak **Gottlieb Péter** e. adósság i. **Darkó János**nak s. a. t. **Paluszi Pál** e. 136 frt s járul i. **Csiki István**nak **Kovács Rozália** e. adósság i. **Albert Antal**nak

Albert Dánielnek e. kártérítés. **Bartha Teréz**nek **Bartha József** e. adósság. **Csupor Sámuel**nek **báró Rothenthal Henrich** e. tulajdonjog elismerése i.

Előadó k. t. bíró **Pipos Péter** által.

Ifj. Kovács Péternek **Zöld Dániel** és **tsai e. bérlemény** tárgya közös szerződő társ és közös használati jog elismerése i. **Hermann Chirillán**nak **Hermann Fironia** lui **Timofte**in e. sommás visszahelyezés i. **ü. Puscariu Juon**nak **Puskariu George** e. birtok háb. ü. **Kaitsa Samuel**nek **Barkó Bálint István** e. 59 frt s járulékai i. **Elekes Márián**nak **Egyed János**né **Nagy Mária** és társai e. 38 frt 51 kr i. **ü. Jánosi Sándor Pálfi Károly** e. 299 frt 1 kr kártérítés iránt.

Előadó k. t. bíró **Csergedi János** által.

Rácz Elek Breja Filip e. 29 frt 50 kr i. **Krisán Juon**nak **Dobrán Juon** e. 25 frt i. **Gálfalvi Lajos Atyim János** e. 150 m. frt i. **Nagy Sándor** és társának **Nagy Ferencz** e. birtokháborítás i. **Pui Juon Pui Petru** ellen tékozlónak nyilvánítás felett, **Gvi Éva** lui **Todor** hagyatéki ügye.

Előadó k. t. bíró **Petri Ádám** által.

Csiki Sámuel **Csiki György** e. sommás visszahelyezés i. **D' Andrei Ferencz Szepper János** e. sommás visszahelyezés. **Magyari György** **Magyari János** és társai e. birtokháborítás i. **Lengyel Rozália Lázár Farkas** e. 100 frt házber. **Török Zsigmond Engelmayer Mátyás** ellen 17 frt i.

Előadó k. t. p. bíró **Ilyés Károly** által.

Csoma Zsigmondnek **Zolya József** és **tsa e. elfoglalt** fekvők visszaadása i. **Maschek Antal**nak **Martin Simos** e. 15 frt végrehajtásos ü. **Bloos György**nek **Kluschi György** e. 3 frt 80 kr i. **Debreczeni Ferencz**nek **Kereszturi János** e. biztosítási ü. 200 frt i.

III. Tanács, bűnügyi ügyben.

Előadó k. t. bíró **Bárdosi György** által.

Simon József és társa ell. kihágásos b. ü. **Szabó Ignác** ell. súlyos testi sebzésérti 6 ü. **Roza Georgie** ell. feztöztetésérti b. ü.

Előadó k. t. bíró **Spech Adolf** által.

Ferenczi Krisztina ell. gyilkosság. **Suvei Reveika** ell. gyermekgyilkosság. **Lukas Samu** e. becsületsértés. **Faltin Lajos** e. ugyanaz.

Előadó k. t. pótbíró **Mégai Ferencz** által.

Morar Juon és társai súlyos testisértés. **Pál Antal**né becsületsértés e. kihágás. **Nagy Lajos** cserefalvi család bűnügye. **Weinberger József** tolvajság. **Györgypál Dávid**né gyilkosság.

IV. Tanács, urbéri ügyben.

Előadó k. t. bíró **Popovics Servian** által.

Gróf Lázár Kálmánnak **Vledu Alexander** e. 3 drb föld kiadatása i. **Cseer József**nek **Karsai Sámuel** és **Majör Péter** gr. kath. lelkesz e. egy deserta sessio i. **Pásztor György**nek **Nemes József**nek illetőleg utóda **Urányi Imréné** e. egy állomány urbéri természetének elismerése i. **Veres Juon**nak **Borbély Ferencz** e. több belső és külsők urb. természetének elismerése i. **Balási Sándornak** **Aubák Antal** e. egy belsőtelek és külsői székelyörökség természetének elismerése i. **Balási Sándornak** **matyas József**né e. egy belsőtelek s több külsők székelyörökség természetének megítélése i.

Előadó k. t. bíró **Antalfi Gábor** által.

Gróf Bethlen Mihály **Stefán Ádám** és illetőleg **Stefan Niko** e. egy telek s tartozékainak természete i. Ugyan azon felperes **Kálmán Mihály** és **János** e. egy állomány majorság természete s megváltása i. Ugyan azon felperes **Antal Tamás György** e. egy állomány visszabocsátása i. **Özv. Sombori Sándorné Kopecsán Juon** e. egyesség felbontása i. **Gróf Bethlen Mihály** **Boka Stoyka** és **Irimia** e. egy belsőtelek s tartozékai természete i. Ugyan azon felperes **Székely Mihály** e. egy állomány visszabocsátása i. Ugyan azon felperes **Bándi Miklós** e. egy Majorsági telek megváltása i. Ugyan azon felperes **Szöcs Andras** e. egy hasonló állomány i. Ugyan azon felperes **Kálmán György**né e. egy telek állomány megváltása i.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. június 28)

5% metalliques	59.95
5% nemzeti kölcsön	68.85
860 államkölcsön	95.80
Bankrészvény	724.—
Hitelrészvény	259.10
London	119.90
Ezüst	117.75
Arany	5.73 1/2
" 20 frankos	9.57
Földt. ment. kötvény erd.	78.—
" " magyarh.	79.70
" " horvát-slavon	83.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

HIRDETMÉNYEK.

(57)

1—3

FOGORVOS

Dr. Vidéki Ferencz Pestről,

London, Páris és Bécs legjelesebb fogorvosainak volt segédorvosa, ajánlja magát a tisztelt közönségnek

mindennemű fogorvosi műtételekre,

valamint

műfogak készítésére, a legújabb rendszerek szerint.

Tudatja továbbá, hogy célja e nemes várost ezután évenként kétszer felkeresni.

Rendel naponta délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig, k. tanácsos
Dr. Z. Knöpfler-ház, földszint.

(58)

1—3

Alólt tudatom a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy legid. gróf **Teleki Domokos** ur czelnai pincéjéből **M.-Vásárhelyt** csemege butélias **bor-raktárt** állítottam fel.

A raktári helyiség van a nagyszentkirály-utczában 3-ik sz. alatt **Dicső Károly** ur „**honvéd**”-hez czimzett kereskedésében. **M.-Vásárhelyt**, 1870. június 28-án.

Gálfai Sándor,
joszág felügyelő.

(41)

9—

„VICTORIA” biztosító-társaság Kolozsvártt

Van szerencsénk az erdélyi t. gazda közönségnek tudomására juttatni, hogy a folyó idényre

a jégkár elleni biztosítást

már megkezdettük.

Bizalommal hívjuk fel annál fogva t. feleinket biztosításaikat az idén is társaságunknál tenni meg, általában pedig a t. gazda közönséget a **VICTORIA**-hoz csatlakozni mely:

1. mint erdélyi társaság a legolcsóbb díjakat szabja s (nem tekintve a lehető káresetekre) biztosítóinknak

„tiz száztóli”

dij leengedést nyújt már a biztosítás megtételénél;

2. központja közelségénél fogva a károkat nem csak késedelem nélkül felveheti de azonnal (esetileg már a helyszínén) fizetheti is;

3. aratás, illetőleg szüret utáni lejárati váltókra is biztosít;

4. helységekre nézt az eddigittől eltérő kedvezőbb díjosztályozást hozott be;

5. egész községek tömeges jég biztosításainál a tavalyi rendkívüli kedvezményeket az idén is megadja;

6. a kár felvételi költségeket egészen maga hordozza és végre

7. a jég biztosítással kapcsolatosan azon t. feleknek, kik eddig tűzben nem nálunk biztosítottak, mert ha jég biztosításaikkal együtt tűz biztosításaikat is feladják, ez utobbiak rendes díjából is

tiz százalékot

elenged.

Közelebbi felvilágosítással, szükséges nyomtatványokkal stb. a minden nagyobb helységekből felállított ügynökök készségesen szolgálnak.

A „**VICTORIA**” biztosító társaság vezérügynöksége **Kolozsvártt**,
(nagy-piacz gr. Kemény S. ház.)

Nyomatja **Imreh Sándor** Maros-Vásárhelyt, az ev. ref. főiskola gyorssajtóján 1870.